"سابقًا كانوا يفعلون ذلك بإبرة حياكة واحدة، الصورة مسجلة في الذاكرة، الباب مفتوح، والستارة تتأرجح مع الريح".

يستعيد يهودا فوربوخاري، في سلسلة من ثلاث لوحات كبيرة وفرشاة رفيعة ودقيقة، في الأبيض على خلفية سوداء، الحرفة اليدويّة الرقيقة وحياكة الدانتيل في ستائر بيت طفولته.

كما يضم المعرض ثلاثة تماثيل لظبيّ صغير كتلك التي تباع في الأسواق، أضاف إليها التلوين والإضاءة التي تميّزها كأعمال فنّيّة غير متكررة.

جاء فوربوخاري إلى البلاد طفلًا من بلاد فارس، ومنذ بداية نشاطه الفنّيّ تعامل مع المواد والذكريات المرتبطة في تجارب طفولته. وكما يشهد هو على نفسه، ومثلما يعود النجار دائمًا إلى أول كرسيّ صنعه، هكذا هو فوربوخاري لا يبتعد عن ذاته، وفقط مع السنين أصبح ذكيًّا وبالغًا ومتسامحًا أكثر. كشفت لنا زيارة محرفه والحديث معه عن فنّان يحاول بواسطة العمل الفنّيّ فك رموز الأسرار الكامنة في ذكريات العائلة والطفولة والتي ما زالت تشغل باله.

حدثنا عن طفولتك

جئنا من بلاد فارس عندما كنت طفلًا. سكنا بداية في مخيم (معبروت) "شاعر هعليا"، وفي نهاية المطاف انتقلنا للسكن في نستسيونا. كنا فقراء جدًا وأسكنونا في بيت عربيّ مهجور. أذكر اللقاء مع العربيّ الذي جاء في أحد الأيام وقال لنا: هذا بيتي. لاحقًا، صدمت من فكرة حقيقة مشاركتي في سلب بيت شخص آخر. ما زلت أذكر عواء بنات آوى من بيارات نستسيونا.

لماذا أسود وأبيض؟

منذ كنت طفلًا شاهدت كيف تتحول الأشجار والنباتات الخضراء عندما تغرب الشمس إلى سوداء. من هناك بدأ إدراكي للعالم بالأسود والأبيض. حالفني الحظ عندما سكنت في نيويورك، فبدافع التوفير كنت أرسم بالأسود والأبيض، ومع الوقت استهواني هذا الأمر. فهذا ينطوي من ناحية على التقليل، ومن الناحية الثانية فإن الرسم بالأسود والأبيض، بتداخله في ذاته، يخلق التواضع.

بأعقاب ماذا وُلد هذا المعرض؟

ولد المعرض بأعقاب وفاة والدتي. أردت التعامل مع موتها، وفكرت أنّ الطريقة الصحيحة هي العودة إلى ثقافتها. لو عزلت نفسي عن مجمل الثقافة الفارسية ولامست فقط تلك الجماليّة البصريّة، لبقيت مع الستائر، مع شرشف الطاولة المستديرة، ذلك العمل اليدويّ المُحاك بصبر. اخترت ملامسة هذه الأمور لأنها آخذة في الزوال. شعرت أنّ هذا الأمر يحمل الموت داخله، ليس موت والدتي فقط، بل موت الحرفة اليدويّة أيضًا. موت الفنون التقليديّة – اللا فن. منذ البداية كان واضحًا لي كليًّا ما الذي سأفعله رغم صعوبة العمل وشدة البطء. لقد تطلب ذلك الكثير من الصبر لرسم خط تلو خط...

عندما بدأت ملامسة الستائر حاولت ربطها مع موتيف النهاية؛ الصليب على سبيل المثال، الذي يرتبط بالموت لدى المسيحيّة، أو رسم الزهرة الذي استعرته من نموذج عوارض الكنيس. لكن في الوقت ذاته فإن الفنّان ماليفيتش حاضر هنا، رغم أنني لم أفكر فيه خلال العمل.

لماذا يرتبط الموت مع التناظر؟

أخترت عدة حواف تلامس الموت: موت الثقافة، موت الفن، موت الفهم. فإذا سألنا العلماء ماذا كان في البدء، فسوف يقولون "في البدء كان التناظر". فهذا نوع من الموت. فمنذ تصادم الذرات وتغذية التناظر، بدأ عمليّا حدوث شيء ما. وإذا كان الموت في التناظر، فلا بد من وجود الرسم فيه.

حدثنا عن تماثيل الظبي الثلاثة

هي نوع من التكريم المتأخر لجدتي، التي كانت تطلب مني أن أرسم لها غزالًا فوق سريرها. لم يهمني رسم الغزال، وعندما حاولت الرسم طلع حمارًا. التماثيل الثلاثة هي محاولة لملامسة الشيء "الواطي"، الحرفة اليدويّة. رغبة مرتبطة في طفولتي وستبقى للأبد.

الطالبات: مور چال، توم وينريخ، عنبال ماضي، روتي ملكا، بإرشاد طالي كوهن غربوز
تشرين الثاني 2016

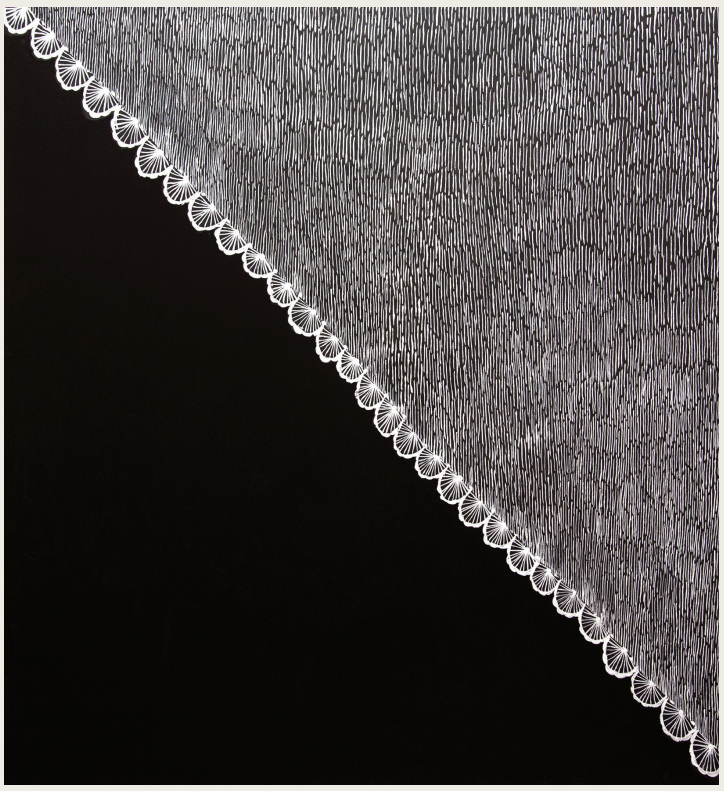

צילום: הדו"ל

סימטריה #7, 2010–2012, צבע תעשייתי על קנווס, 162x151 ס"מ
تناظر #7، 2010–2012، ألوان صناعية على قماش، 162x151 سم

ליצירת קשר للاتصال
hagar.assa@oranim.ac.il
04-9838751

המכון לאמנות אורנים המכללה האקדמית לחינוך

משרד התרבות והספורט

"פעם היו עושים את זה במסרגה אחת, התמונה רשומה בזיכרון, הדלת פתוחה, הווילון מתנופף ברוח."

יהודה פורבוכראי משחזר, בסדרה של שמונה ציורים גדולים ובמכחול דק ומדויק, בלבן על רקע שחור, את מלאכת היד העדינה ומעשה התחרה בווילונות בית ילדותו.

בתערוכה מוצגים עוד שלושה פסלים של עופר קטן מהסוג הנמכר בשווקים, שעליהם הוסיף צבעוניות ותאורה המייחדים אותם כיצירות אמנות חד פעמיות.

פורבוכראי הגיע כילד מפרס ומראשית פעילותו כאמן הוא עוסק בחומרים ובזיכרונות הקשורים לחוויות ילדות. כפי שהוא מעיד על עצמו, כמו שהנגר חוזר תמיד אל הכיסא הראשון שיצר, כך גם הוא אינו מתרחק מעצמו, רק עם השנים הופך חכם, בוגר וסבלני יותר. ביקור בסטודיו ושיחה עמו חשפה בפנינו אמן המנסה לפענח, באמצעות היצירה, את הסודות הגלומים בזיכרונות המשפחה והילדות שממשיכים להעסיק אותו.

ספר לנו על ילדותך

הגענו מפרס כשהייתי קטן. גרנו בתחילה במעברת שער העליה ובסופו של דבר עברנו לגור בנס ציונה. היינו עניים מאוד ושיכנו אותנו בבית ערבי נטוש. אני זוכר את המפגש עם הערבי שבא אלינו יום אחד ואמר, זהו ביתי. לימים, ההכרה בעובדה שלקחתי חלק בגזלת ביתו של מישהו הכתה בי. אני זוכר גם את יללת התנים המפחידה שעלתה בלילות מפרדסי נס ציונה.

למה שחור-לבן?

כבר כילד ראיתי איך, כשהשמש שוקעת, העצים והשיחים הופכים מירוקים לשחורים. משם התחילה ההבנה שלי את העולם בשחור-לבן. התמזל מזלי וגם כשגרתי בניו יורק, מטעמי חיסכון ציירתי בשחור לבן ולאט לאט זה התחיל לרגש אותי. יש בזה צמצום ומצד שני יש בציור שחור לבן צניעות, באופן בו הוא מתכנס לתוך עצמו.

בעקבות מה נוצרה התערוכה?

התערוכה נולדה בעקבות מות אמי. רציתי לעסוק במוות שלה וחשבתי שהדרך הנכונה תהיה ללכת אל התרבות שלה. אם אני מנתק את עצמי מכלל התרבות הפרסית ונוגע רק באסתטיקה חזותית – אני נשאר עם הווילונות, עם מפת שולחן עגולה, מלאכות יד שנארגו בסבלנות. בחרתי לגעת בזה כי זה הולך ונעלם. הרגשתי שזה אוחז בחובו גם מוות, לא רק מות אמי אלא גם מות הקראפט. מותה של האומנות – הלא אמנות. מראש היה ברור לי לחלוטין מה אני הולך לעשות, למרות שהעבודה היתה קשה ואיטית מאוד. נדרשה סבלנות רבה לצייר קו ועוד קו...

כשהתחלתי לגעת בווילונות ניסיתי לקשור אותם למוטיבים של סיום. הצלב, למשל, שנקשר במוות נוצרי, או בציור אחר הפרח שלקחתי מדוגמת פרוכת בבית כנסת. אבל באותה מידה גם מלביץ' נמצא כאן, למרות שלא חשבתי עליו בזמן העבודה.

למה המוות מתקשר לסימטריה?

בחרתי בכל מיני קצוות שנוגעים במוות: מוות של תרבות, מוות של אמנות, מוות של הבנה. אם תשאלו אנשי מדע מה היה בהתחלה, הם יגידו לכן 'בראשית הייתה סימטריה'. זהו סוג של מוות. מרגע שהאטומים התנגשו והפרו את הסימטריה, התחיל בעצם לקרות משהו. ואם בסימטריה יש מוות, בסימטריה של הציור על אחת כמה וכמה.

ספר לנו על שלושת פסלי העופר

זהו מעין מחווה מאוחר לסבתי, שחזרה וביקשה ממני לצייר לה איילה מעל למיטה. לא עניין אותי לצייר איילה וכשכבר ניסיתי יצא חמור. שלושת הפסלים הם עוד ניסיון לגעת ב'נמוך', בקראפט הזה. רצון שקשור בילדות שלי ויישאר תמיד.

סטודנטיות: מור גל, טום ויינריך, ענבל מאדי, רותי מלכה, בהנחיית טלי כהן גרבוז

נובמבר 2016
חשוון תשע"ז

סי**מת**ריה
מ(ו)**ת**ناظِر

יהודה פורבוכראי

אוצרות: טלי כהן גרבוז
בשיתוף סטודנטיות מהחוג לאמנות

يهودا فوربوخاري

أمينة المعرض: طالي كوهن غربوز
بالتعاون مع طالبات من قسم الفنون

24.11.16 – 24.12.16

הגלריה לאמנות ישראלית
במכון לאמנות

الجاليري للفنّ الإسرائيليّ،
في معهد الفنون

המכון לאמנות אורנים המכללה האקדמית לחינוך

במבי, 2015, ברונזה, 40x60x13 ס"מ

بامبي، 2015, برونز، 40x60x13 سم

צילום: הדר סייפן